

No 4429

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΒΕΝΙΟΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 33055/08)

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στρασβούργο, 5 Ιουλίου 2011

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί αλλαγές στην μορφή.

No 4429

Στην υπόθεση Βένιος κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα),
συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Anatoly Kovler,

Peer Lorenzen,

Γεώργιο Νικολάου,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο, *δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, *Γραμματέα του Τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 14 Ιουνίου 2011,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αρ.33055/08) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν Έλληνα υπήκοο τον κ. Ιωάννη Βένιο («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 5 Ιουλίου 2008 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).
2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κ. Μυλωνά, δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Μ.Απέσσο, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κυρία Μ.Γερμάνη, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
3. Ο προσφεύγων επικαλείται παραβίαση του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης, για την χωρίς τη συναίνεσή του εισαγωγή του σε ψυχιατρικό νοσοκομείο.

No 4429

4. Στις 2 Φεβρουαρίου 2010, η Πρόεδρος του Πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 § 1 της Σύμβασης, αποφάσισε επιπλέον να εξετάσει συγχρόνως το παραδεκτό και το βάσιμο της υπόθεσης.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1963 και κατοικεί στην Αθήνα.

1. Με την από 19 Νοεμβρίου 2007 αίτησή του, ο αδελφός του προσφεύγοντα ζήτησε από τον εισαγγελέα να διατάξει ψυχιατρική εξέταση του προσφεύγοντα, ο οποίος σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, παρουσίαζε ψυχολογικά προβλήματα.

2. Στις 19 Νοεμβρίου 2007, ο εισαγγελέας κάλεσε το αστυνομικό τμήμα Αμαρουσίου να λάβει καταθέσεις από τους οικείους του προσφεύγοντα σχετικά με τα υποτιθέμενα ψυχολογικά προβλήματα και να παραλάβει ιατρικά πιστοποιητικά ή άλλα έγγραφα για το θέμα αυτό.

3. Στις 21 Νοεμβρίου 2007, η μητέρα και ο αδερφός του προσφεύγοντα έστειλαν στο αστυνομικό τμήμα Αμαρουσίου δύο καταθέσεις, από τις οποίες η πρώτη ανέφερε τα ακόλουθα :

« [Ο προσφεύγων] είναι γιος μου και μένουμε μαζί με τον άλλο μου γιο Γεώργιο Βένιο. Ο γιος μου Ιωάννης παρουσιάζει εδώ και ένα ή δύο έτη σοβαρά ψυχιατρικά προβλήματα, όπως διαγνώστηκαν από τον ψυχίατρο Μ. Κ., ο οποίος του χορήγησε θεραπεία που δεν την ακολούθησε. Έχει γίνει πολύ επιθετικός απέναντι σε μένα και στον άλλο μου γιο. Δεν με αφήνει να κυκλοφορήσω ελεύθερα στο σπίτι, σβήνει τα φώτα και την τηλεόραση. Όταν βλέπει τον αδερφό του, γίνεται ιδιαίτερα επιθετικός και τον έχει υποχρεώσει να φύγει από το σπίτι και να μετακομίσει σε έναν ξάδελφο ».

9. Η κατάθεση του Γεωργίου Βένιου, αδερφού του προσφεύγοντα, όριζε ότι :

No 4429

« [ο προσφεύγων] είναι αδερφός μου και έχουμε την ίδια κατοικία. Τον τελευταίο καιρό, ο αδερφός μου έγινε πολύ επιθετικός με εμένα και την μητέρα μου. Εξετάστηκε στο παρελθόν από τον ψυχίατρο Μ.Κ. που του συνταγογράφησε θεραπεία την οποία δεν ακολούθησε. Βγάζει φωνές και δεν θέλει να δει κανένα μέλος της οικογένειας. Επιτίθεται σε όλο τον κόσμο και δεν θέλει πλέον να πάει στον γιατρό για νέα εξέταση.»

10. Στις 28 Νοεμβρίου 2007, ο Διοικητής της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αμαρουσίου έστειλε στον Εισαγγελέα τις δύο καταθέσεις.

11. Στις 30 Νοεμβρίου 2007, ο Εισαγγελέας διαβίβασε στον Διευθυντή της Αστυνομίας ένα αίτημα, που όριζε τα εξής :

«... σας παρακαλούμε να φροντίσετε να εξεταστεί ο Ιωάννης Βένιος από γιατρούς του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου που εφημερεύει, για να αναφέρουν αν αυτός είναι επικίνδυνος για την δημόσια τάξη, την προσωπική ασφάλεια των πολιτών και την δική του ασφάλεια. Στην συνέχεια θα πρέπει να μας επιστρέψετε την αλληλογραφία με συνημμένο το πιστοποιητικό του νοσοκομείου και όλα τα άλλα σημαντικά έγγραφα προκειμένου να αποφασιστεί αν πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις για εγκλεισμό σε ψυχιατρείο ή σε ψυχιατρική κλινική, σύμφωνα με τα άρθρα 95 και 96 του Νόμου 2071/92».

12. Μια σφραγίδα πάνω στο αίτημα ανέφερε ότι η εκτέλεση των οδηγιών αυτών ήταν επείγουσα και έπρεπε να γίνει το αργότερο εντός προθεσμίας τριών ημερών.

13. Σύμφωνα με τον προσφεύγοντα, στις 11 Δεκεμβρίου 2007, δύο αστυνομικοί παρουσιάστηκαν στο σπίτι του και του είπαν ότι είχαν την εντολή να τον οδηγήσουν στο νοσοκομείο «Γεώργιος Γεννηματάς» «για να δώσει αίμα». Στο νοσοκομείο αυτό, παρουσιάστηκε σε έναν ψυχίατρο που τον ενημέρωσε ότι «δεν είναι καλά», και ότι έπρεπε να τον κρατήσει στο νοσοκομείο σύμφωνα με εντολή του Εισαγγελέα. Παρά τις αντιρρήσεις του προσφεύγοντα, ο ψυχίατρος του έκανε ένεση και διέταξε τον εγκλεισμό του στην ψυχιατρική κλινική του νοσοκομείου.

14. Στις 11 Δεκεμβρίου 2007, ημέρα της αρχής του εγκλεισμού του, ο ψυχίατρος του νοσοκομείου, υπέγραψε μια βεβαίωση που βεβαίωνε ότι ο προσφεύγων είχε εξεταστεί στα εξωτερικά ιατρεία και ότι θα γινόταν εισαγωγή του. Την ίδια μέρα, ένα ιατρικό δελτίο που υπογράψανε δύο άλλοι γιατροί ανέφερε παραλήρημα που συνδεόταν με αίσθημα καταδίωξης και

No 4429

την έλλειψη ικανότητας να αντιληφθεί τον παθολογικό χαρακτήρα των συμπτωμάτων του και συμπέρανε ότι ο προσφεύγων πληρούσε τις προϋποθέσεις για εγκλεισμό χωρίς την συγκατάθεση του σύμφωνα με το Νόμο 2071/1992. Αναφερόταν επίσης ότι ο εγκλεισμός θα είχε ως συνέπεια βελτίωση της υγείας του.

15. Στις 20 Δεκεμβρίου 2007, ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Αμαρουσίου διαβίβασε στον Εισαγγελέα αντίγραφο των προαναφερθεισών ιατρικών γνωματεύσεων της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2007. Τα έγγραφα αυτά καθώς και η συνοδευτική επιστολή του Διοικητή παρελήφθησαν στις 27 Δεκεμβρίου από την Εισαγγελία.

16. Με αίτημα της 28^{ης} Δεκεμβρίου 2007, ο Εισαγγελέας κάλεσε τον Διοικητή του Αστυνομικού Τμήματος και τον Διευθυντή του Νοσοκομείου να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να εγκλείσει τον προσφεύγοντα σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 95 και επόμενα του Νόμου 2071/1992.

17. Στις 16 Ιανουαρίου 2008, δόθηκε στον προσφεύγοντα άδεια εξόδου στην οποία αναφερόταν ως διάγνωση οι όροι «ψυχωτικό σύνδρομο». Δεσμεύτηκε ότι θα συνέχιζε να παίρνει την φαρμακευτική του αγωγή.

A. Πληροφορίες που δόθηκαν στον προσφεύγοντα σχετικά με τον εγκλεισμό του.

18. Τα μέρη δεν συμφωνούν ως προς το περιεχόμενο και την φύση των πληροφοριών που δόθηκαν στον προσφεύγοντα σχετικά με τον εγκλεισμό του και ορισμένες συνθήκες της διαμονής του.

1. Εκδοχή του προσφεύγοντα

19. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι με αίτημά του, το Νοσοκομείο τον ενημέρωσε στις 16 Ιανουαρίου 2008 ότι ο εγκλεισμός έγινε με βάση την διάταξη του Εισαγγελέα της 30^{ης} Νοεμβρίου 2007 (χωρίς να του προσκομισθεί αντίγραφο) και ότι όλα τα έγγραφα σχετικά με τον εγκλεισμό του είχαν διαβιβαστεί στην Εισαγγελία σε εκτέλεση της διάταξης αυτής.

20. Στις 27 Μαρτίου 2008, ο προσφεύγων πήγε με τον Δικηγόρο του στο Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών όπου και έλαβε αντίγραφο όλων των προαναφερθέντων εγγράφων. Διαβάζοντάς τα, αντιλήφθηκε ότι η διαδικασία εγκλεισμού ξεκίνησε μετά από αίτηση που κατέθεσε ο αδερφός

No 4429

του, στις 19 Νοεμβρίου 2007. Στην συνέχεια, σε ημερομηνία που δεν έχει διευκρινισθεί, ο δικηγόρος του προσφεύγοντα ανακάλυψε ότι το Πρωτοδικείο Αθηνών είχε εκδώσει, στις 14 Απριλίου 2008, απόφαση για την περίπτωση του προσφεύγοντα.

2. *Οι πληροφορίες που έδωσε η Κυβέρνηση*

21. Σε ένα έγγραφο της 27^{ης} Απριλίου 2010, που συνέταξε ο Διευθυντής του Νοσοκομείου «Γεώργιος Γεννηματάς» και το οποίο προσκόμισε η Κυβέρνηση, διευκρινίζεται ότι η απόφαση του Εισαγγελέα να εγκλείσει τον προσφεύγοντα, τα έγγραφα του αστυνομικού Τμήματος και τα ιατρικά πιστοποιητικά είχαν παρουσιαστεί στον προσφεύγοντα. Σύμφωνα με το ίδιο έγγραφο, υπογράφηκαν πρακτικά από τον εφημερεύοντα ψυχίατρο και τον αδερφό του προσφεύγοντα, σύμφωνα με το άρθρο 96 §4 του Νόμου 2071/1992.

22. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, ο προσφεύγων πήρε πολλές άδειες 48 ωρών, ιδίως στις 21 και 25 Δεκεμβρίου 2007, μετά στις 5 Ιανουαρίου, 8 Ιανουαρίου, 11 Ιανουαρίου και 14 Ιανουαρίου. Είχε το δικαίωμα να τηλεφωνήσει σε όποιον ήθελε και να επικοινωνήσει με τον δικηγόρο του.

B. Η απόφαση της 14^{ης} Απριλίου 2008 και μεταγενέστερα γεγονότα

23. Στις 14 Απριλίου 2008, το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών αποφάνθηκε ως προς την αίτηση του Εισαγγελέα, της 28^{ης} Δεκεμβρίου 2007 (η οποία όμως κατατέθηκε στο Δικαστήριο στις 7 Ιανουαρίου 2008) με σκοπό τον εγκλεισμό του προσφεύγοντα. Ο προσφεύγων δεν ήταν παρών ούτε εκπροσωπήθηκε. Κήρυξε απαράδεκτη την εξέταση της αίτησης επειδή διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων δεν είχε κλητευθεί να παραστεί. Πράγματι, έκρινε ότι ο προσφεύγων είχε φύγει από το Νοσοκομείο στις 16 Ιανουαρίου 2008 ενώ η κλήση για παράσταση είχε κατατεθεί στο Νοσοκομείο στις 22 Ιανουαρίου 2008. Από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι το Δικαστήριο είχε ήδη συνεδριάσει στις 25 Ιανουαρίου 2008.

24. Στις 12 Νοεμβρίου 2008 και 9 Φεβρουαρίου 2009, ο αδερφός του προσφεύγοντα πήγε στο Νοσοκομείο για να του παραδοθούν ορισμένα έγγραφα σχετικά με τον εγκλεισμό του αδερφού του και δήλωσε ότι ο τελευταίος διέκοψε την φαρμακευτική του αγωγή. Ο προσφεύγων εγκλείστηκε και πάλι τον Ιανουάριο του 2010 σε ένα άλλο ψυχιατρικό νοσοκομείο.

No 4429

Π. ΤΟ ΟΙΚΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

25. Το άρθρο 1687 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι :

«Όταν η κατάσταση ενός προσώπου επιβάλλει την ακούσια νοσηλεία του σε μονάδα ψυχικής υγείας, αυτή γίνεται μετά προηγούμενη άδεια του δικαστηρίου και κατά τις διατάξεις ειδικών νόμων».

26. Το άρθρο 95 §2 του Νόμου 2071/1992 αναφέρει με τους ακόλουθους όρους τις προϋποθέσεις του εγκλεισμού χωρίς την συναίνεση του ενδιαφερομένου :

«Ι. α. Ο ασθενής να πάσχει από ψυχική διαταραχή.

β. Να μην είναι ικανός να κρίνει για το συμφέρον της υγείας του.

γ. Η έλλειψη νοσηλείας να έχει ως συνέπεια είτε να επιδεινωθεί η κατάσταση της υγείας του, ή

Π. Η νοσηλεία ασθενή που πάσχει από ψυχική διαταραχή να είναι απαραίτητη για να αποτραπούν πράξεις βίας κατά του ίδιου ή τρίτου.»

27. Το άρθρο 96 περιγράφει την διαδικασία εισαγωγής ενός ασθενή σε ψυχιατρική κλινική χωρίς την συναίνεσή του. Η διαδικασία αρχίζει με αίτημα κοντινού συγγενή του ασθενή προς τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών. Εάν δεν υπάρχει στενός συγγενής, σε επείγουσες περιπτώσεις τον εγκλεισμό μπορεί να ζητήσει αυτεπαγγέλτως ο Εισαγγελέας. Το αίτημα του στενού συγγενή του ασθενή πρέπει να συνοδεύεται από δύο ιατρικές γνωματεύσεις αιτιολογημένες που να τις έχουν εκδώσει δύο ψυχίατροι, ή αν δεν υπάρχουν δύο ψυχίατροι, ένας ψυχίατρος και ένας γιατρός παρεμφερούς ειδικότητας (άρθρο 96 §§1 και 2).

28. Ο Εισαγγελέας που παραλαμβάνει την αίτηση και τις ιατρικές γνωματεύσεις πρέπει να ελέγξει αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 95 §2 και διατάσσει την μεταφορά του ασθενή σε ψυχιατρική κλινική.

29. Το άρθρο 96 §4 προβλέπει ότι μόλις μεταφερθεί, ο ασθενής πρέπει να ενημερωθεί, από τον Διευθυντή ή από άλλο αρμόδιο, για τα δικαιώματά του και ιδίως για το δικαίωμά του να ασκήσει ένδικο μέσο. Η πληροφόρηση αυτή καταγράφεται σε πρακτικό που υπογράφεται τόσο από εκείνον που κάνει την ενημέρωση και από αυτόν που συνοδεύει τον ασθενή.

30. Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν ιατρικές γνωματεύσεις επειδή η εξέταση του ασθενή δεν ήταν δυνατή λόγω της άρνησής του να εξεταστεί, ο

No 4429

Εισαγγελέας μπορεί να διατάξει την μεταφορά του ασθενή σε δημόσιο ψυχιατρείο, για εξέταση και για να συνταχθούν οι ιατρικές γνωματεύσεις που λείπουν. Η μεταφορά γίνεται υπό συνθήκες που διασφαλίζουν τον σεβασμό της προσωπικότητας και της αξιοπρέπειας του ασθενή. Η διαμονή του ασθενή για τις απαραίτητες εξετάσεις δεν πρέπει να υπερβεί τις 48 ώρες (άρθρο 96 §5).

31. Το άρθρο 96 §6 ορίζει ότι εντός προθεσμίας τριών ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία ο Εισαγγελέας διέταξε την μεταφορά του ασθενή, ο Εισαγγελέας πρέπει να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί. Το Δικαστήριο πρέπει να εκδώσει απόφαση εντός προθεσμίας δέκα ολόκληρων ημερών και κεκλεισμένων των θυρών. Μπορεί μεταξύ άλλων, να διατάξει να εξεταστεί ο ασθενής από έναν άλλον ψυχίατρο (άρθρο 96 §7). Η κλήση για παράσταση πρέπει να επιδοθεί στον ασθενή σαράντα οκτώ ώρες πριν την δικάσιμο. Ο ασθενής μπορεί να παραστεί με τον δικηγόρο του και έναν ψυχίατρο ως τεχνικό σύμβουλο. Σε περίπτωση που ο ασθενής είναι επικίνδυνος, οι προθεσμίες αυτές μπορεί να συντομευτούν. (άρθρο 96 §6).

32. Η απόφαση του Δικαστηρίου πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη (άρθρο 96 §8).

33. Στο χρονικό διάστημα ανάμεσα στην εισαγωγή του ασθενή και την απόφαση του Δικαστηρίου, ο ασθενής υπόκειται στην θεραπευτική ευθύνη του επιστημονικού διευθυντή της ψυχιατρικής κλινικής (άρθρο 96 §9).

34. Στις 14 Απριλίου 2011, η Εθνική επιτροπή Δικαιωμάτων του ανθρώπου υιοθέτησε, σε ολομέλεια, μια έκθεση σχετικά με τα θέματα προστασίας των δικαιωμάτων όσων υποφέρουν από ψυχιατρικές διαταραχές στο πλαίσιο της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα.

35. Στο κεφάλαιο που αφορά τις ακούσιες νοσηλείες (άρθρα 95-100 του Νόμου 2071/1992), η Εθνική επιτροπή έκρινε ότι η σχετική διαδικασία είχε τεθεί υπό τον έλεγχο της δικαστικής εξουσίας και ενσωμάτωσε πολλές από τις αρχές που συνάγονται από τη Νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Ωστόσο, υπογράμμισε ότι η εφαρμογή του Νόμου αποδείχθηκε προβληματική, λόγω της ίδιας της διαδικασίας αλλά κυρίως επειδή δεν δημιουργήθηκαν άλλοι οργανισμοί πλιν των ψυχιατρείων και οι οποίοι μπορούσαν να αποτελούν εναλλακτικές λύσεις στον εγκλεισμό.

No 4429

36. Ενώ το ποσοστό των ακούσιων νοσηλειών δεν υπερέβαινε το 7% ή το 8% σε άλλες χώρες της Ευρώπης, στην Ελλάδα κυμαινόταν ανάμεσα σε 55% και 65%. Το νούμερο αυτό αποδεικνύει από μόνο του ότι η φροντίδα του νομοθέτη να διασφαλίσει τον δικαστικό έλεγχο της διαδικασίας είχε παρακαμφθεί, και ότι στην πράξη, η διαπίστωση της πιθανής επικινδυνότητας του ασθενή εμφανιζόταν ως αντανάκλαστικό του Εισαγγελέα, του Δικαστή και του ψυχίατρου.

37. Τα προβλήματα εφαρμογής του Νόμου 2071/1992 εκτείνονταν σε όλες τις διατάξεις του, ιδίως σε εκείνες που διέπουν την ιατρική διάγνωση (ανεπαρκής αιτιολογία και μη εξατομικευμένη εκτίμηση), την μεταφορά του ασθενή (σε 97% των περιπτώσεων με αστυνομικό ή υπηρεσιακό όχημα ή), την προθεσμία σαράντα οκτώ ωρών, την ενημέρωση του ασθενή (δεν προκύπτει με βεβαιότητα), τον δικαστικό έλεγχο, την διάρκεια της διαμονής στο ψυχιατρείο, την κλήση για παράσταση στην δίκη και την δικαστική απόφαση.

38. Σε μια έκθεση του Μαΐου του 2007, ο συνήγορος του πολίτη διαπίστωνε, στο κεφάλαιο το σχετικό με τα προβλήματα εφαρμογής των διαδικαστικών προϋποθέσεων του Νόμου 2071/1992, ότι η τήρηση της προθεσμίας σαράντα οκτώ ωρών δεν ήταν πάντα δυνατή λόγω του ανεπαρκούς αριθμού των εφημερευόντων ψυχιάτρων και λόγω του ότι οι ασθενείς δεν ήταν επαρκώς πληροφορημένοι για τα δικαιώματά τους, ιδίως για το δικαίωμά τους να κάνουν χρήση ένδικου μέσου.

39. Όσον αφορά τον δικαστικό έλεγχο, ο συνήγορος του πολίτη παραδεχόταν ότι δεν είχε την δυνατότητα να ελέγξει αν τηρούνταν οι διατάξεις της δικαστικής διαδικασίας και ιδιαίτερα αν ο ορισμός δικασίμου γινόταν σύντομα από το δικαστήριο με την παραλαβή της αίτησης του εισαγγελέα. Σημείωνε επίσης ότι τα σχετικά άρθρα του Νόμου 2071/1992 δεν ήταν πλήρη επειδή δεν προβλέπανε τις συνέπειες έπρεπε να προκύψουν από την μη τήρηση και εξαιτίας αυτού δεν είχαν παρά ενδεικτικό χαρακτήρα.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 §1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

No 4429

40. Ο προσφεύγων παραπονείται για παραβίαση της διαδικασίας που προβλέπεται από την οικεία νομοθεσία σε θέματα ακούσιας νοσηλείας σε ψυχιατρείο χωρίς την συναίνεση (του ασθενή). Επικαλείται παραβίαση του άρθρου 5 §1 της Σύμβασης που είναι έτσι διατυπωμένο :

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακολούθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

ε) εάν πρόκειται περί νομίμου κρατήσεως ατόμων δυναμένων να μεταδώσωσι μεταδοτικήν ασθένειαν, φρενοβλαβούς, αλκοολικού, τοξικομανούς ή αλήτου,»

41. Συγκεκριμένα, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν τηρήθηκε καμία από τις διατάξεις των άρθρων 95 και 96 του Νόμου 2071/1992 και ότι υπήρξαν επτά παραβιάσεις των άρθρων αυτών, ιδίως ως προς το ότι :

-ο Εισαγγελέας διέταξε την μεταφορά του προσφεύγοντα στο ψυχιατρείο με βάση δύο καταθέσεις των μελών της στενής του οικογένειας αλλά χωρίς να έχει καμία ιατρική γνωμάτευση. Επομένως, δεν εξέτασε αν πληρούνταν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από το άρθρο 95 §2,

-με την άφιξή του στο ψυχιατρείο, κανένας δεν τον ενημέρωσε για τα δικαιώματά του,

-ο εγκλεισμός του διήρκεσε 37 ημέρες και όχι το μέγιστο των 48 ωρών, όπως προβλέπεται από το άρθρο 96 §5, για να υποστεί εξέταση,

-ο Εισαγγελέας προσέφυγε στο Δικαστήριο 27 ημέρες μετά τον εγκλεισμό του και όχι εντός προθεσμίας 3 ημερών όπως απαιτεί το άρθρο 96 §6,

-η δικάσιμος ενώπιον του Πρωτοδικείου έγινε 45 ημέρες μετά τον εγκλεισμό του και όχι εντός προθεσμίας 13 ημερών όπως απαιτεί ο νόμος,

-ο προσφεύγων δεν κλήθηκε να παραστεί ενώπιον του Δικαστηρίου,

-κανένα δικαστήριο δεν εξέτασε επί της ουσίας το θέμα της ακούσιας νοσηλείας του προσφεύγοντα αφού το δικαστήριο που επιλήφθηκε της απόφασης κήρυξε την διαδικασία απαράδεκτη και αρνήθηκε να συνεδριάσει με την αιτιολογία ότι ο προσφεύγων δεν είχε λάβει την κλήση για παράσταση.

A. Ως προς το παραδεκτό

No 4429

42. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 §3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

43. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων ήταν «φρενοβλαβής» υπό την έννοια του άρθρου 5 §1 ε) : οι δύο ψυχίατροι που τον εξέτασαν ανέφεραν παραλήρημα που συνδεόταν με το αίσθημα καταδίωξης και έλλειψη ικανότητας του προσφεύγοντα να αντιληφθεί τον παθολογικό χαρακτήρα των συμπτωμάτων του. Επίσης, η διάρκεια του εγκλεισμού του αντιστοιχούσε σε εκείνη που δεν ήταν απαραίτητη για τους σκοπούς του Νόμου 2071/1992. Αν ο εγκλεισμός διήρκεσε τριάντα-επτά ημέρες, η «στέρηση της ελευθερίας», υπό την έννοια της υποχρεωτικής διαμονής του στο Νοσοκομείο, ήταν πολύ πιο σύντομη, αφού του δόθηκαν έξι άδειες εξόδου διάρκειας 48 ωρών η καθεμία. Ο Εισαγγελέας τήρησε τις διατάξεις του άρθρου 96§5 όσον αφορά την μεταφορά του προσφεύγοντα στο Νοσοκομείο για να υποστεί εξέταση και ο τελευταίος ενημερώθηκε για τα δικαιώματά του όπως προκύπτει από έγγραφο που εξέδωσε ο Διευθυντής του Νοσοκομείου με ημερομηνία 27 Απριλίου 2010.

44. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο ισχυρισμός του προσφεύγοντα σύμφωνα με τον οποίο οι προθεσμίες του άρθρου 96 §6 δεν τηρήθηκαν είναι αβάσιμος. Επικαλείται ότι οι γνωματεύσεις των δύο ψυχιάτρων έφτασαν στον εισαγγελέα στις 27 Δεκεμβρίου 2007, ο οποίος και διέταξε τον εγκλεισμό του προσφεύγοντα την επομένη και προσέφυγε στο Πρωτοδικείο στις 31 Δεκεμβρίου 2007.

45. Τέλος η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Πέμπτη, έκτη και έβδομη παραβίαση του εθνικού δικαίου τις οποίες επικαλείται ο προσφεύγων έγιναν μια στιγμή που ο προσφεύγων δεν ήταν πια εγκλειστος επειδή η κατάστασή του δεν δικαιολογούσε πια τη νοσηλεία του.

46. Στις παρατηρήσεις του με τις οποίες απαντά στην Κυβέρνηση ο προσφεύγων καταγγέλλει δύο έγγραφα που προσκόμισε η Κυβέρνηση με τις παρατηρήσεις της. Το πρώτο είναι αυτό που κατάρτισε ο Διευθυντής του Ψυχιατρείου με ημερομηνία 27 Απριλίου 2010, στο οποίο ο τελευταίος προσπαθεί να δικαιολογήσει την μεταχείριση της οποίας έτυχε ο προσφεύγων στο νοσοκομείο αυτό πριν δύο χρόνια. Σύμφωνα με τον προσφεύγοντα, πολλές δηλώσεις του διευθυντή δεν ανταποκρίνονται στην

No 4429

αλήθεια και έχουν σκοπό την απαλλαγή από την μη τήρηση της σχετικής νομοθεσίας. Το δεύτερο είναι αυτό που συνέταξε το ψυχιατρείο και βεβαιώνει ότι ο προσφεύγων είχε ενημερωθεί για τα δικαιώματά του και φέρει τις υπογραφές ενός εκ των δύο ψυχιάτρων που εξέτασαν τον προσφεύγοντα καθώς και του αδερφού του προσφεύγοντα. Ο προσφεύγων αμφισβητεί την γνησιότητα του εγγράφου αυτού επειδή δεν έχει αριθμό πρωτοκόλλου, δεν αναφερόταν στον φάκελο που παραδόθηκε στον δικηγόρο του προσφεύγοντα τον Μάρτιο του 2008 και εστάλη στην Κυβέρνηση με φαξ στις 26 Μαΐου 2010, επομένως μετά την σύνταξη των παρατηρήσεών του μετά την κοινοποίηση της προσφυγής.

47. Ο προσφεύγων υποστηρίζει επίσης, ότι ο εγκλεισμός του δεν πληρούσε κανένα από τα κριτήρια που έχει συνάγει το Δικαστήριο στην υπόθεση *Winterwerp κατά Ολλανδίας* (απόφαση της 24^{ης} Οκτωβρίου 1979, σειρά Α αρ. 33) και ότι οι πολλαπλές παραβιάσεις των εγγυήσεων που προβλεπόντουσαν από την ελληνική νομοθεσία είχαν ως αποτέλεσμα τον εγκλεισμό του για τριάντα επτά ημέρες χωρίς κανένα δικαστικό έλεγχο. Ως προς αυτό ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι αν και υπάρχει στην Ελλάδα νομοθεσία που προστατεύει τους ψυχικά πάσχοντες, δεν εφαρμόζεται συστηματικά.

48. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 5 §1 παραπέμπει ως επί το πλείστον στην εθνική νομοθεσία και καθιερώνει την υποχρέωση για σεβασμό των ουσιαστικών κανόνων δικαίου καθώς και των δικονομικών, αλλά απαιτεί επίσης, η στέρηση της ελευθερίας που γίνεται να μην είναι αντίθετη προς τον σκοπό του άρθρου αυτού, που είναι να προστατεύει το άτομο από την αυθαιρεσία (προαναφερθείσα *Winterwerp κατά Ολλανδίας*, παρ. 39, και *Hutchison Reid κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αρ. 50272/99, 20 Φεβρουαρίου 2003, §46). Εναπόκειται κατά πρώτο λόγο στις εθνικές αρχές, και ιδίως στα δικαστήρια, να ερμηνεύσουν και να εφαρμόσουν το εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, από την στιγμή που ως προς το άρθρο 5 §1, η μη τήρηση του εθνικού δικαίου εμπεριέχει παραβίαση της Σύμβασης, το Δικαστήριο μπορεί και πρέπει να ασκήσει έναν κάποιο έλεγχο για να ελέγξει εάν τηρήθηκε το εθνικό δίκαιο (*Douiyeb κατά Ολλανδίας* [GC], αρ. 31464/96, §45, 4 Αυγούστου 1999, *Pantea κατά Ρουμανίας*, αρ. 33343/96, §220, CEDH 2003-VI και *Choukqtourov κατά Ρωσίας*, αρ. 44009/05, § §115-116, 27 Μαρτίου 2008).

49. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο Νόμος 2071/1992 θέσπισε μια δικαστική διαδικασία σε θέματα ακούσιας νοσηλείας. Αν και οι ψυχίατροι

No 4429

έχουν σημαντικές αρμοδιότητες σε θεραπευτικό πλάνο, η διαδικασία στο σύνολό της, διεξάγεται υπό τον έλεγχο του εισαγγελέα και των δικαστηρίων. Συγκεκριμένα, μόνο το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την ακούσια νοσηλεία. Η αίτηση εγκλεισμού, που μπορεί να προέρχεται από ένα στενό συγγενή του προσφεύγοντα, υποβάλλεται στον Εισαγγελέα, ο οποίος είναι εξουσιοδοτημένος να διατάξει την μεταφορά του ασθενή σε ψυχιατρική κλινική για να υποστεί εξέταση που δεν μπορεί να υπερβεί το χρονικό διάστημα των 48 ωρών και με σκοπό να συνταχτεί διάγνωση για την κατάσταση της ψυχικής του υγείας και να δοθούν έτσι στο Δικαστήριο τα απαραίτητα στοιχεία ώστε αυτό να αποφανθεί για το αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που επιτρέπουν την ακούσια νοσηλεία. Ο Εισαγγελέας έχει επίσης την υποχρέωση να προσφύγει, εντός προθεσμίας τριών ημερών από την ημερομηνία της αίτησής του για μεταφορά του ασθενούς σε κλινική, στο Πρωτοδικείο, το οποίο στην περίπτωση αυτή εξετάσει την υπόθεση εντός προθεσμίας δέκα ημερών σε διαδικασία κατ' αντιμωλία (πιο πάνω παρ. 28 έως 31).

50. Συνάγεται ότι η διαμονή ενός ατόμου που παρουσιάζει ψυχικές διαταραχές σε ψυχιατρική κλινική με εντολή του εισαγγελέα και πριν αποφανθεί οριστικά το δικαστήριο για την ακούσια νοσηλεία του υπόκειται σε προθεσμίες και διαδικαστικούς κανόνες καλά ορισμένους που έχουν σκοπό να αποφευχθεί κάθε αυθαιρεσία στην διαδικασία λήψης απόφασης με συνέπειες δυνητικά σημαντικές για την ζωή του ασθενούς.

51. Ωστόσο το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην παρούσα υπόθεση, υπήρξαν πολλές υπερβάσεις των προθεσμιών που προβλέπει ο Νόμος 2071/1992 ή αυτών που ορίστηκαν σύμφωνα με το νόμο αυτό. Ο Εισαγγελέας ζήτησε την μεταφορά του προσφεύγοντα στην κλινική στις 30 Νοεμβρίου 2007 ορίζοντας ότι οι οδηγίες του ήταν επείγουσες και έπρεπε να γίνει το αργότερο εντός προθεσμίας τριών ημερών. Ωστόσο, δεν εκτελέστηκαν παρά μόνο στις 11 Δεκεμβρίου 2007. Τα έγγραφα σχετικά με την εξέταση της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2007 δεν κοινοποιήθηκαν στον Εισαγγελέα παρά στις 27 Δεκεμβρίου 2007, ενώ ο τελευταίος έπρεπε να προσφύγει στο Δικαστήριο εντός προθεσμίας τριών ημερών από την ημέρα που διέταξε την μεταφορά του προσφεύγοντα στην ψυχιατρική κλινική σύμφωνα με το άρθρο 96 §6. Εάν παρόμοια προσφυγή είχε ημερομηνία 28 Δεκεμβρίου 2007, στο Δικαστήριο κατατέθηκε μόνο στις 7 Ιανουαρίου 2008, δηλαδή δέκα ημέρες αργότερα και είκοσι επτά ημέρες αφότου ο προσφεύγων στερήθηκε την ελευθερία του. Το άρθρο 96§6 ορίζει επίσης ότι το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί εντός προθεσμίας δέκα ημερών από

No 4429

την ημερομηνία της προσφυγής. Όμως, το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε στην υπό κρίση υπόθεση παρά σαράντα πέντε ημέρες αργότερα. Επίσης, η κλήση για παράσταση επιδόθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2008, δηλαδή δεκαπέντε ημέρες μετά την προσφυγή.

52. Όσον αφορά το επιχείρημα της Κυβέρνησης σύμφωνα με το οποίο το Δικαστήριο αποφάνθηκε ενώ ο προσφεύγων είχε ήδη φύγει από την Κλινική, το Δικαστήριο θεωρεί ότι το γεγονός αυτό δεν μπορούσε να έχει καμία επίπτωση στην μη τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται από το νόμο, και γενικότερα, στον ίδιο τον σκοπό του Νόμου 2071/1992. Ως προς αυτό, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η προσφυγή στο Πρωτοδικείο έγινε στις 7 Ιανουαρίου 2008, ο προσφεύγων κλητεύθηκε για να παραστεί στις 22 Ιανουαρίου 2008, το Πρωτοδικείο συνεδρίασε στις 25 Ιανουαρίου 2008 και εξέδωσε την απόφασή του στις 14 Απριλίου 2008. Όμως, τέτοιες προθεσμίες δεν είναι ουδόλως σύμφωνες με την προθεσμία που προβλέπει το άρθρο 96 §6, και κατά το Δικαστήριο, οι δύο πρώτες δεν μπορούν να δικαιολογηθούν από το ότι το Πρωτοδικείο ήξερε ότι στον προσφεύγοντα είχε επιτραπεί να φύγει από την Κλινική. Ως προς αυτό, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, τελικά ο προσφεύγων δεν κλητεύθηκε καν να παραστεί ενώπιον του Δικαστηρίου, πράγμα το οποίο δεν αντικρούει η Κυβέρνηση.

53. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι στις 11 Δεκεμβρίου 2007, ημερομηνία που άρχισε ο εγκλεισμός, ο ψυχίατρος του Νοσοκομείου υπέγραψε βεβαίωση που δήλωνε ότι ο προσφεύγων εξετάστηκε στα εξωτερικά ιατρεία και ότι θα γινόταν εγκλεισμός του. Πρόκειται για απόφαση που ελήφθη αυτεπάγγελα από ένα μέλος του ιατρικού σώματος χωρίς παρέμβαση της Εισαγγελίας ή του Δικαστηρίου.

54. Τα στοιχεία αυτά αρκούν, σύμφωνα με το Δικαστήριο, για την διαπίστωση της παραβίασης του άρθρου 5 §1 της Σύμβασης και δεν είναι απαραίτητο να εξετάσει τις άλλες παρανομίες που επικαλείται ο προσφεύγων.

55. Συμπερασματικά, το Δικαστήριο θεωρεί ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 §1 ε) της Σύμβασης ως προς το ότι η στέρηση της ελευθερίας του προσφεύγοντα δεν διατάχθηκε «σύμφωνα με τις νόμιμες οδούς».

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ

56. Ο προσφεύγων παραπονείται τέλος για παραβίαση του άρθρου 5 §4 λόγω του ότι του ήταν αδύνατο να παραστεί σε δικαστήριο.

No 4429

57. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η αιτίαση αυτή συνδέεται στενά με γεγονότα που το οδήγησαν να συμπεράνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 §1, έτσι ώστε θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή. Έχοντας υπόψη του το συμπέρασμά του στην παράγραφο 48, ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν είναι απαραίτητο να εξετάσει την αιτίαση αυτή.

III. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

58. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δικαιοίκανο ικανοποίηση.»

A. Ζημία

59. Ο προσφεύγων ζητά 40.000 € λόγω ηθικής βλάβης που υπέστη λόγω του εγκλεισμού του χωρίς την συγκατάθεσή του για τριάντα επτά ημέρες. Υπογραμμίζει ότι η παρούσα υπόθεσή του παρουσιάζει ομοιότητες με την απόφαση *C.B. κατά Ρουμανίας* (αρ. 21207/03, 20 Απριλίου 2010).

60. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι το ποσό αυτό είναι υπερβολικό. Υπογραμμίζει ότι η παρούσα υπόθεση διαφέρει από την προαναφερθείσα *C.B.* τόσο ως προς τα πραγματικά περιστατικά όσο και ως προς τον αριθμό των επικαλούμενων παραβιάσεων.

61. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 10.000 € λόγω ηθικής βλάβης συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος επί του ποσού αυτού.

B. Έξοδα και Δικαστική Δαπάνη

62. Ο προσφεύγων ζητά επίσης 2.000 € για έξοδα και δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε για την διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου.

63. Η Κυβέρνηση δηλώνει έτοιμη να χορηγήσει 1.000 €.

64. Σύμφωνα με τη Νομολογία του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων δεν μπορεί να πετύχει την επιστροφή των εξόδων του και της δικαστικής του δαπάνης παρά μόνο αν αυτά αποδεικνύεται ότι υπήρξαν πραγματικά, αναγκαία και εύλογα ως προς το ύψος τους. Στην υπό κρίση υπόθεση και

No 4429

έχοντας υπόψη τα έγγραφα που έχει στην κατοχή του και τη νομολογία τους, το Δικαστήριο θεωρεί εύλογο το αιτούμενο ποσό και το επιδικάζει στον προσφεύγοντα.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

65. Το Δικαστήριο κρίνει σωστό να υπολογίσει το ύψος των τόκων υπερημερίας με βάση το επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 §1 της Σύμβασης,
3. *Αποφαίνεται* ότι δεν συντρέχει λόγος να εξεταστεί η αιτίαση σχετικά με το άρθρο 5 §4 της Σύμβασης,
4. *Αποφαίνεται*
  - α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από την ημέρα που η απόφαση θα γίνει οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 §2 της Σύμβασης
    - i. 10.000 € (δέκα χιλιάδες ευρώ) συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται λόγω ηθικής βλάβης,
    - ii. 2.000 € (δύο χιλιάδες ευρώ), συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος από τον προσφεύγοντα, για έξοδα και δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου
  - β) ότι από την παρέλευση της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα αυξάνονται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.
5. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης για τα περαιτέρω.

No 4429

Συντάχθηκε στα γαλλικά, στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 5 Ιουλίου 2011, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§2 και 3 του Κανονισμού.

Soren Nielsen
Γραμματέας

Nina Vajic
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα